

Malommunkások sztrájkja.

Harc a vasárnapi munkaszünetért.

A malommunkások mozgalmáról hírt adtunk tegnapi számunkban. Említettük, hogy a malommunkások ez idő szerint nem béremelésért, hanem a vasárnapi munkaszünet kivívásáért harcolnak. A sztrájkmozgalom, ha egyhamar nem ér véget, gazdasági szempontból igen komoly következményekkel járhat, hiszen a mostani súlyos viszonyok közepette, amidőn a malomipar nehéz válsággal küzd, s amikor az osztrákok féktelen agitációja ellen is alig lehet védekezni, a munkásságnak napirenden levő mozgalma semmiképen sem jogosult, annyival kevésbé, mert nincs iparág, ahol a bérvizonyok átlagban oly kedvezően alakulnának, mint a malomiparnál.

A munkások közötti elégtelenség ugyan már régibb keletű. Kezdetben ugyanis bérmozgalom volt, de a malomtulajdonosok számolva a viszonyokkal, a béremelésekre vonatkozó követeléseket jó részben teljesítették. Ujabb azzal a követeléssel álltak elő a munkások, hogy a vasárnapi munkától mentesítsék őket fel. A malmok igazgatói kitérőt tartottak és azt határozták, hogy tekintettel arra, hogy közvetlenül aratás után állva, nemcsak a malmok érdeke, de fontos közgazdasági érdek, hogy az örlemények Magyarországból kerüljenek legelőbb a külföldre és megelőzzék más termelő államok liszt kivitelét, a munkásoknak e követelését nem teljesíthetik. Ellenben kártérítésben akarták a munkásokat részesíteni olyaténképen, hogy a vasárnapi munkáért külön díjat voltak hajlandók fizetni. Ezt azonban a munkásoknak csak egy része fogadta el. Így vasárnap munkába állottak a Duna jobbparti Hungária-malom munkásai, kiket azonban egyes más munkások, akik a Hungária-malom épületébe mentek, a munka abbahagyására szólítottak fel, olyannyira, hogy rendőri beavatkozás vált szükségessé. Később kitűnt, hogy a felbujtó munkások közül négyen a Gizella-malom munkásai. A Gizella-malom igazgatósága e négy munkást ennek következtében elbocsátotta. Hétfőn reggel a Gizella-malom munkásainak egy küldöttsége jelentkezett az igazgatóságnál és kijelentette, hogy a négy munkást fogadják vissza, különben az összes munkások sztrájkba lépnek. Minthogy a munkások e tetteben az igazgatóság a fegyelem megsértését látta, nem tett eleget a küldöttség kívánságának, mire a munkások abbahagyták a munkát. A Soroksári-ut többi malmaiban, nevezetesen a Király-malomban, a Molnár és Sütők malmában, továbbá a Concordia és a Hungária malomban a munkások reggel, mint rendesen, munkába állottak.

A sztrájkoló malommunkások vezetői a következőkben mondták el a sztrájk okát és célját: Nem lehet nekünk 6—7 tagu családjunkat fentartani 2 korona 60 fillér napi fizetésből a mai drága megélhetési viszonyok közt. Még ebből a nyomoruságos bérből is levonnak sokat az igazgatóságok büntetéseken, úgy hogy egyes családoknak százaz kenyérre is alig marad. A gyakori baleseteket is a munkaadók hanyagsága okozza. Az egész életére megnyomorított munkásnak pedig egy kedvük szerint meghatározott összeggel szurják ki a szemét. A megüregedett munkást egyszerűen kidobják, koldulással tengetheti életét. A betegsegélyző járulékot a munkások tudta és beleegyezése nélkül emelték fel. Ezek az okok, amiért bérharcba léptünk. Most már kivívjuk a rég óhajtott vasárnapi munkaszünetet is.

A sztrájkoló malommunkások hétfőn délután értekezletet tartottak, melyen kimondták, hogy a vasárnaponkénti munkabeszüntetést folytatni fogják mindaddig, míg az igazgatóságok a munkaszünetet meg nem adják. Ha pedig a Gizella-malom az elbocsátott munkások visszavétele iránt 48 óra alatt nem intézkedik, akkor már nem elégszenek meg a munkások visszavételével, hanem bérköveteléseket is állítanak fel. A munkások valótlannak mondják az igazgatóság azon állítását, hogy a vasárnapi munkaszünetet megtartani nem lehet, mert két napig tart, míg az üzem ismét megindulhat. Az üzem igen gyakran beszüntetik egy-egy napra, ha az igazgatóság redukálni akarja az őrleést.

A fővárosi magyar malomgyesület hétfőn este tartotta meg tanácskozását a malomsztrájk

ügyében. Az egyesület elhatározta, hogy a munkássághoz körlevélben fordul, amelyben körülírja a malmok abbéli álláspontját, hogy a vasárnapi munka fejében hajlandók a vasárnapi munkabért ötven százalékkal fölemelni. Amennyiben a munkások a malmoknak ezt az áldozattal hozott engedményét nem fogadják el, az összes fővárosi malmok kénytelenek lesznek 25-ikén esti 6 órakor üzemüket teljesen beszüntetni.

Napi hírek.

— (Bródy Sándor tárcája.) Lapunk mai számában Bródy Sándortól, a modern magyar irodalom egyik büszkeségétől, közlünk tárcacikket; hosszabb pihenője után az első cikk ez, amely tollából napilapban megjelenik. Midőn cikkére olvasóink figyelmét fölhevítjük, annak a reményünknek is kifejezést adunk, hogy értékes, mindig szívesen olvasott írásaival gyakran fogja lapunkat fölkeresni.

— (Goluchovskij külügyminiszter) megkezdte nyári szabadságát, amelyet mint minden esztendőben, Vittelben (Franciaország) tölt el. A miniszter augusztus 20-án visszatér Bécsbe.

— (A király Raguzában.) A király, aki 1876 óta nem volt Dalmáciában, az ősszel Raguzába utazik. Raguzából jelentik is, hogy a városi hatóságot hivatalosan értesítették a király utazásáról. Az uralkodó ugyanis részt vesz az ideai délvidéki flotta-gyakorlatokon és ez alkalommal meglátogatja Raguzavárosát is, ahol az Imperiál-szállóban fog meg szállni. A király a Miramare-yachton indul utnak. A flotta gyakorlatai szeptember 13-tól 15-ig tartanak, még pedig a Ragusa és Gravoza között elterülő tengerrészen. A királyt Ferenc Ferdinánd trónörökös is elkíséri, aki a gyakorlatokon a Lakroma hadihajón fog tartózkodni.

— (Gróf Pejacevich Tivadar) horvát bán, hétfőn este 5 óra 15 perckor Bécsbe utazott.

— (Az orléans hercegi pár válása.) Fülöp orléans herceg és Mária Dorottya főhercegnő, az elhunyt József főherceg leánya, válni készülnek, ez a félig-meddig már ismeretes hír szivárgott ki az udvari körökből. Különben is régóta nem titok már, hogy Fülöp orléans hercegnek Mária Dorottya főhercegnővel annak idején nagy fényvel megkötött házassága nem boldog. A házasság gyermektelen maradt s több ízben került a nyilvánosságra olyan hír, hogy el fognak válni. Hír szerint a herceg már akkor, amikor XII. Leó pápa még élt, megkísérelte a szentszéknél kieszközölni a válást, de eredménytelenül, noha azzal érvelt, hogy a házasság az ő és neje beleegyezése nélkül jött létre. Állítólag X. Pius pápa is megtagadta a herceg kívánságának teljesítését, a mikor a mult esztendőben újra a szentszékhöz fordult. Most újra egész határozottsággal fölmerült a hercegi pár között levő elválásának híre, ami azonban épp a fentebbiek szerint nagyon valószínűtlennek látszik.

— (Gróf Zichy Jenő egészsége.) Gróf Zichy Jenő, mint értesülünk, végleg elhagyta a Niedermann-féle szanatóriumot, ahová betegsége után üdülni és pihenni vonult. A népszerű gróf teljesen visszanyerte egészségét és fiatalos erejét s most szentiványi birtokára utazik, ahol vadászatok is lesznek. Zichy Jenő több hétig szándékozik a birtokon maradni.

— (Távíró- és telefon-munkások mozgalma.) A budapesti távíró- és telefon-huzal munkásai között, már régibb idő óta elégtelenség észlelhető. A munkások nincsenek megelégedve helyzetükkal, azt hangoztatják, hogy munkájukhoz viszonyítva igen csekély fizetésben részesülnek. Az elégtelenség már olyan stádiumba jutott, hogy a munkások egy része a sztrájkba való lépés mellett kardoskodott. A higgadtan gondolkodók azonban előbb más uton akarnak helyzetükön javítani és e végből vasárnap éjjel látogatott gyűlést tartottak, melyen helyzetük javításának módzatait vitatták meg. Hosszabb vita után, melyben a jelenlevő munkások közül többen vettek részt, elhatározta az értekezlet, hogy a távíró- és telefonhuzal munkások helyzetének javítására vonatkozó észrevételeiket és kérésüket memorandum formájában adják át a kereskedelmi miniszternek. Elhatározták, hogy a memorandum megszerkesztésére Zakár István posta és távíró főtitkár kéri föl. A memorandumot küldöttéleg adják át a kereskedelmi miniszternek. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter pénteken délelőtt fogadja a képviselőházban a küldöttséget, amelyet Zakár István posta és távíró főtitkár fog vezetni.

— (Fürdőinkből.) Julius 18-ig Siófokot 3414 személy látogatta.

— (Az olasz királyi ház botránya.) Az olasz királyi családban botrányos eset történt. Tamás genuai herceg feleségét, Izabella bajor hercegnőt, furcsa kis kéttagu kamarilla veszi körül. Rómából jelentik, hogy Raccogniban a király elnöklete alatt családi tanács lesz Izabella bajor hercegnőnek ügyében, akinek viselkedéséből arra következtetnek, hogy elmebajos. A hercegnő ugyanis teljesen egy spiritusztá papnak és gyermekei nevelőjének, egy német grófnőnek, befolyása alatt áll. Ez az utóbbi ugyancsak viharos multu hölgy. Volt már apáca, sőt pincérnő is, jelenleg pedig úgy nevezi a hercegi gyermekeket, hogy naponta brutálisan elveri őket, elannyira, hogy nemrég egy ilyen nevelési tény után orvost kellett hozatni a gyermekekhez. A hercegnő teljesen ennek a két embernek befolyása alatt van és ezek a végtelenségig kizsárolják, úgy, hogy a hercegi család már pénzügyi zavarokkal küzd. Tamás herceg, aki jóval idősebb feleségénél, teljesen papucs alatt van és nem mer nejevel szembeszállani. Amikor ezek a botrányos dolgok Viktor Emánuel király fülébe jutottak, rendkívül felháborodott és felszólította a hercegnőt, hogy bocsássa el környezetét, a hercegnő azonban kijelentette, hogy ezt nem teszi meg. Erre a király úgy intézkedett, hogy családi tanács döntson Izabella hercegnő ügyében. A genuai hercegi párnak három kiskorú gyermeke van: Filiberto (szül. 1895.), Bona Margherita (szül. 1896.) és Adalberto (szül. 1898.). A királynak föltett szándéka, hogy a gyermekeket elveszi szüleitől és a saját felügyelete alatt nevelteti fel őket.

— (Ujságírók kirándulása az aggteleki barlanghoz.) A Magyarországi Kárpátgyesület meghívására mintegy harminc hírlapíró rándult ki a fővárosból és Gömörmegéből, hogy a Kárpátgyesület részéről a barlang érdekében az utóbbi években hozott áldozatok eredményeit, az ujonnan felfedezett ágakat, utakat megtekintésük. Az ujságírók e hó 22-én, vasárnap reggel 5 órakor érkeztek Tornallyára, ahol a Kárpátgyesület részéről Siegmeth Károly alelnök, a megye részéről pedig idősb és ifj. Hevessy László fogadták az érkezőket. Gömörvármegye megyebizottsági tagjai közül megjelentek: Bornemisza László alispán, Tornallyay Zoltán, Zsoldos Elemér, Gedeon Jenő, Szonthag Zoltán, Kassáról: Adriányi Béla, Dobó József, Fülöp Károly, Strasser Sándor. Reggeli után a megyei előkelőségek pompás magánfogatainak hosszú sorozata röpítette a másfélóránynira fekvő barlanghoz a vendégeket, ahol a környékből 30—40 főből álló kocsisor verődött össze. A kedélyes hangulatban elköltött villásreggeli után a társaság a barlang régi bejáratához vonult a barlang újjátszervezőinek tiszteletére elhelyezett emléktábla leleplezésére. Fülöp Károly, a Kárpátgyesület keleti osztályának titkára lelkes szavakban méltatta Siegmeth Károly alelnök és Münnich Kálmán bányaigazgató érdemeit s önzetlen munkásságát, amelylyel a barlang új bejáratát létesítették, ezzel Gömör- és Abauj-Tornavármegyét összekötötték, a barlangot felmérték és járhatóvá tették. Majd Gedeon Jenő földbirtokos, a barlang gondnoka átvette a díszes emléktáblát a létesítő bizottságtól s a saját támogatását kérte a barlang ügyében. Komoróczy Miklós rosnói tanár és lapszerkesztő ékes palóc dialektusban, elmés beszédben üdvözölte a fővárosi vendégeket. Az ünnepély után a társaság, mely a környékeliekkel időközben mintegy 200 főre szaporodott, a barlang megtekintésére indult. A Styx és Acharon patakok mentén elhaladva, a régi barlang egyik leghatalmasabb termét tekintették meg, amelyet Siegmeth alelnök a venéglátás emlékére Rákóczi-teremnek keresztelt el mire a cigány rázendített a Rákóczi-indulóra. Negyedóra mulva a nagytemplomba érkezve, nagy műveltségben részesült a társaság: Harmath Ilona, a Népszínház énekművésznője egy remek cseppköképződmény magaslatán néhány magyar dalt adott elő cigányzene mellett. A remek akusztikájú teremben felcsendülő dalok nagy hatással voltak az egész hallgatóságra, a viharos éjlenzés után maga a társaság is dalra fakadt s egy szívvel énekelte a Himnuszt a zenekar kísérete mellett. A majdnem 9 kilométer hosszú barlangon a társaság a legnagyobb elragadtatással vonult át, különösen az Árpád sisakja, a Szent László- és Honvéd-szobor s a csillagvizsgáló torony, egy 36 méter magas cseppkökolosszus nyerte meg a közönség tetszését. A kissé fárasztó ut után a jósvafői új bejárat tól — amely 330 lépésön át visz le a barlangba — kocsikon visszatért a társaság az aggteleki barlang régi bejáratánál levő turista-menházba, ahol a Kárpát-Egyesület pompás, magyaros ebédje várta az érkezőket.

— (A Duna apadása.) A Duna most már felülről lefelé az egész folyamszakaszon rohamosan apad. Budapesten tegnap óta 38 centiméterrel esett a víz s mai magassága 456 centiméter.